

På en markedsplads

Bæredygtigheden skal forplante sig og slå rod hos ungdommen. Derfor var 8. klasse fra H.C. Andersen Skolen i Odense rullet med på sporet om forbrug.

Summen, snakken og et virvar af mennesker fyldte salen under loftet på Henriette Hørlücks Skole. Her skal der handles. For det gør man jo på markedspladser. Og købekraften er finurlige forslag og innovative idéer.

To 8. klasse-piger studerede nøje det kulørte papir som opfordrede til grønne kirker, før de begge skrev navnene bagpå. De endte derfor i en lille gruppe sammen med sognepræst Keld Hansen fra Nordfyn og Hanna Schmidt fra Danske Kirkers Råd, som gerne vil miljøcertificere kirkerne.

Den ene pige har netop opholdt sig meget i kirkens rum – da hun sidste forår blev konfirmand, og synes derfor idéen om grønne kirker var nærliggende. Og grundtankerne til den guldommelige bæredygtighed spænder lige fra frilandsgudstjenester over økologiske præstekjoler til gravere og degne på tjenestecykler.

En stor gruppe af drengene fra 8. klassen havde rottet sig sammen, og foreslog, at bykerne i fremtiden skal fyldes med cykeltaxaer og lukkes af for biler. Og idéen om at lave selvforsynende træningscentre var også tankevækkende. - Gad vide om man så kan lave strøm ved at stå på løbebåndet?, spekulerede Ali fra 8.a.

CATHRINE KIER

Hvor bæredygtig er du?

Jan Køhler, kommunikationsmedarbejder i Relations-huset, Danmark:

- På en skala fra 1 til 10? En 7 – 8 stykker vil jeg tro. Derhjemme har jeg fået installeret elspareskinner i hele huset, jeg opdrager mine børn til at være miljøbevidste og jeg har endda skiftet firehjulstrækkeren ud med en mere klimavenlig bil.

Elin Lindenskov, Thorshavn Kommune, Færøerne:

- Jeg lever så vidt muligt økologisk. Jeg sparer på energien og tænker eksempelvis på miljøet når jeg vasker tøj. Desuden lever jeg af økologisk mad og tager gerne den kollektive transport. Mit hus er ved at blive bygget om. Der har jeg også brugt bæredygtige materialer, så vidt det har været muligt.

Torben Chrintz, Klimachef i Niraz, Danmark:

- Jeg har et fritidslandbrug, og jeg er faktisk verdens første dokumenteret CO2 neutrale kødproducent. Vi lever af økologiske fødevarer i min familie. Desuden cykler vi meget, i stedet for at tage bilen.

Paraplyer og løbere dumper

Plasticmapperne er lavet af bæredygtigt plast, vanddunkene er genopfyldelige, men paraplyerne sætter ikke et miljøvenligt fodaftryk. Det har nemlig langtfra været problemfrit at fremskaffe bæredygtige materialer til One Small Step. Mange timer er brugt på at få fat på alt fra kuglepenn over ringbind til papir. Men nogle ting kunne simpelthen ikke skaffes. Den bæredygtige paraply var f.eks. så uhandy, at man måtte vælge en ikke-bæredygtig taskemodel i stedet. Det er ærgerligt, men uundgåeligt, mener man hos kommunen.

- Vi har været nødt til at gå på kompromis, fordi der er flere varer, der endnu ikke produceres bæredygtigt. Området er stadig i sin vorden, fortæller One Small Steps projektleder Randi

Lykou fra Odense Kommune, der har skaffet materialerne i samarbejde med det lokale reklamebureau Red Ink.

Da One Small Step jo er en grøn conference, ville kommunen erstatte den røde løber med en grøn – i form af rullegræs. Det viste sig imidlertid at være lidt af en umulighed. Dels fordi banerne med rullegræs er 30 cm. brede, dels fordi de ikke egner sig til at lægge på et hårdt underlag som på Flakhaven eller foran Hotel H.C. Andersen. Man endte derfor med at købe kunstgræs. Men det er faktisk heller ikke så ringe endda set fra et bæredygtighedssynspunkt.

- Efter konferencen gemmer vi græsset, så vi kan bruge det igen ved andre begivenheder, forklarer Charlotte Arenfeldt.

MADS BRANDSEN

Cykelbilen baner vejen

Der er som bekendt ikke altid medvind på cykelstierne, men med Aerorider, der er en blanding af en cykel og en bil, betyder det ikke noget, hvor vinden kommer fra.

- Det er den perfekte kombinationen af det bedste fra en bil og en liggecykel.

Sådan beskriver Erick Marcus Jensen Aerorideren, der med sin behagelige komfort nærmest inbyder til at træde løs i pedalerne. Og hvis det ikke er tilfældet, kan cyklen justeres til, at det opladelige batteri giver strøm at køre på, så man som fører skal yde et minimalt benarbejde. På en enkelt opladning kan det innovative transportmiddel, køre mellem 20 og 80 kilometer før den skal oplades igen.

- Opladningen foregår ved 220 volt og med de nye lithiumbatterier tager det faktisk kun et kvarter, forklarer Erick Marcus Jensen. Aerorideren kører 45 kilometer i timen, og på grund af hastigheden er den registreret som en scooter, hvilket forklarer nummerpladen bag på aeroen. Aerorideren er beregnet til at køre ude på vejen som en del af den øvrige trafik. Og Erick Marcus Jensen spår bilcyklerne en lys fremtid.

- Jeg tror det er et køretøj vi kommer til at se i fremtidens bybillede, siger han. Kommuner har bl.a. været interesserede i dem.

- Der kunne stå en masse af dem i storbyerne som folk kan leje. Ved hjælp af indbyggede GPS'ere vil man altid kunne finde dem, fortsætter han.

En Aerorider koster 69.500 kroner, men så er det også luksusudgaven du køber.

JEANETTE OLSTAD LARSEN

DTU-bil kører 2.300 km. på literen

En gruppe studerende fra Danmarks Tekniske Universitet (DTU) har fremstillet en bil der kører så langt på literen, at selv de mest miljørigtige bilister ryger i svinget.

Bilen vejer bare 60 kilo og kører udelukkende på brint. Men bil er nu så meget sagt - den ligner mest af alt en gammel sæbekassebil med et lille rat i midten og farvestrålende klistermærker som dækker de blanke sorte sider af bilen. Men den er miljørigtig og skal bruges til en konkurrence, der afholdes i Tyskland i 2009, hvor det gælder om, at have fremstillet den bil der kan køre længst på literen.

- Konkurrencen handler om at udnytte energien så økonomisk som muligt, fortæller Malte Markussen, kandidatstuderende ved DTU, men erkender at der ikke er megen komfort i den lille bil. Der er kun lige plads til en enkelt person, og man skal ligge ned i den lille, næsten cigarformede kasse, for at kunne være der.

- På den måde er der mindst mulig vindmodstand der stopper bilens fart, forklarer Malthe Markussen

JEANETTE OLSTAD LARSEN

Grønne indkøb er ren win-win

Det behøver ikke være dyrere at købe grønt ind - og leverandørerne bliver heller ikke skræmt væk af at man stiller skrappe krav til dem

Når du åbner køleskabet i supermarkedet, betyder det måske ikke det store om du tager den økologiske mælk eller den almindelige. Men på EU-plan er der store summer i spil og dermed også stor mulighed for at gøre en forskel ved at købe grønt ind. EU's 27 medlemslande har nemlig et samlet budget på ikke mindre end 1.800 mia. kr. – svarende til 15 procent af unionens bruttonationalprodukt. Alene Danmark køber ind for 140 mia. kr. hvert år.

En af solstrålehistorierne om grønne indkøb kommer dog fra et land udenfor EU, nemlig Norge. Her besluttede Bærum Kommune sig for at opstille en række krav til de hoteller, som kommunen køber overnatninger hos i forbindelse med konferencer, møder m.v. Kravene har betydet, at hotellerne skal reddegøre for hvilke initiativer, de har taget for at mindske miljøbelastningen – f.eks. mængden af affald og forbruget af vand. De krav tog hotelbranchen godt imod. Faktisk matchede hele 25 af hotellerne kravene, fortæller Stein Erik Fjeldstad, der er seniorrådgiver med ansvar for offentligt indkøb hos Direktoratet for forvaltning og IKT.

En meningsmåling fra Eurobarometer viser, at der er stor opbakning til, at EU bliver bedre til at købe grønt ind. Det mener 73 procent af borgerne, at unionen bør. Men i lande med en udpræget decentral struktur, som f.eks. Danmark, er det ekstra udfordrende. Her bruges to ud af tre indkøbskroner nemlig i kommunerne. Dermed er der mange, der træffer beslutningerne om, hvor der skal købes ind.

Europa-Kommissionen lancerede i maj et forslag, som opfordrer til, at medlemslandene bliver bedre til at købe grønt ind. Målsætningen fra kommissionen er, at halvdelen af EU's indkøb skal være grønne.

Man fristes måske umiddelbart til at tro, at grønnere indkøb også er lig med dyrere indkøb. Sådan behøver det slet ikke være. Den danske stat har f.eks. sparet 12 mio. kr. ved at samle sit indkøb af rengøringsmidler – selv om de alle er svanemærkede.

MADS BRANDSEN

Bæredygtig bolig til salg

Bæredygtige boliger er stadig forbeholdt et fåtal af hardcore økologiske selvbyggere. Det mener Hans Dollerup, Landsforeningen Økologisk Byggeri (LØB). Men det er ikke miljørigtige byggematerialer der mangler.

På Flakhaven foran Odense Rådhus har producenter af bæredygtige byggematerialer trukket i arbejdstøjet. Under rød-hvide partytelte er frække sælgere og idealistiske økologer forenet om en fælles sag: De vil sælge bæredygtige boliger.

Hans Dollerup fra projektgruppen i LØB viser stolt de mange producenter i vandreudstillingen frem.

- Der har været rigtig stor opmærksomhed omkring miljøvenligt byggeri, erklærer Hans Dollerup, og peger ivrigt på isolering lavet af genbrugsaviser.

- Men det er stadig kun de hardcore økologiske selvbyggere der virkelig bruger materialerne, erklærer Hans Dollerup. Selvom der er velvilje og løfter fra virksomheder, halter de stærkt efter, mener Dollerup.

- Mange byggeprojekter vil gerne profilere sig grønt udadtil, men det bliver ved snakken. Når mørtlen skal blandes og tagstenene lægges, gør de alligevel som de plejer. Det er ikke godt nok, mener han.

Mange af de økologiske og klimavenlige byggematerialer er endda billigere end de materialer man bruger i byggebranchen i øjeblikket, påstår Hans Dollerup.

- Vi har uddelt en masse præmier til forskellige materialer. Bl.a. mørtel hvor det viser sig, at mørtlen med den højeste kvalitet også både er bæredygtig og endda billigst, siger Hans Dollerup, og skæver over til gruppen af drenge fra teknisk skole der i dagens anledning bygger forskellige bæredygtige murværker. De unge muresvende kan nu ikke mærke nogen forskel, siger de.

- Folk gider godt høre om vores bæredygtige materialer, men det er svært at få virksomheder til at tro på kvaliteten af produkterne og få dem til at kaste sig ud i noget nyt, mener Hans Dollerup.

JEANETTE OLSTAD LARSEN OG CATHRINE KIER

Manden med den giftfri vandhane

Hvem skulle tro, at det kan være farligt at drikke ganske almindeligt postevand? Men det kan det. Og det er vandhanens skyld, fortæller Bent Vestergaard, produktionsdirektør i Blyfri VVS.

At slukke tørsten i glas koldt postevand er bedre for miljøet end at storforbruge plasticflasker med kildevand. Men du kan få store doser af sundhedsskadelige tungmetaller som bly og nikkel når du sætter hanen for munden, siger Bent Vestergaard, Blyfri VVS, som er den eneste producent af vandhaner uden giftige stoffer.

- Mange kvinder lider af nikkelallergi, og kan ikke gå med mange slags smykker. Gad vide om de tænker over, at allergien kan stamme fra vandhanen?, spørger Bent Vestergaard.

Han har selv set hvordan størstedelen af verdens vandhaner produceres i Kina, og har nu taget patent på idéen om den blyfri vandhane. Bent Vestergaard fortæller, at man ikke tester for blyforgiftning i Danmark.

- Det er svært at komme ind på det danske marked med mine vandhaner, og derfor arbejder jeg næsten udelukkende i udlandet, siger Bent Vestergaard, der dog har åbnet for Internethandel til Danmark.

CATHRINE KIER

Odense rider videre på den grønne bølge

Bæredygtighed vil fortsat være på den politiske agenda i Odense

Selv om deltagerne i One Small Step onsdag forlader Odense, vil kommunen blive ved med at have fokus på bæredygtighed.

- Som jeg ser det er konferencens formål at få listet en række gode idéer til helt konkrete handlinger, man kan udføre allerede i morgen for at nedbringe CO₂-udslippet, siger borgmester Jan Boye (Konservative), der har store forhåbninger til outputtet af konferencen.

- Det er selvfølgelig svært at sige hvad drejebogen kommer til at indeholde, men jeg er ikke i tvivl om, at den kommer til at bestå af idéer vi som kommune kan bruge, men som private også kan tage til sig.

Den økologiske selvbygger

Bankdame, økolog og selvbygger. Sådan er virkeligheden for Jette Larsen fra Sydvestfyn, der efter seks års gør-det-selv arbejde er klar til at flytte ind i sin bæredygtige bolig.

Græsset gror vildt på taget og væggene skal kalkes hvert syvende år. Det tager lang tid at vedligeholde et bæredygtigt hus. Men Jette Larsen har selv bygget sin bolig op fra bunden, og de eneste kompromisser hun har indgået med bæredygtighed er, at hun selv skulle kunne udføre arbejdet.

- Jeg kan godt lide, at man skal passe på tingene så de ikke forgår. Der er noget unaturligt ved betonhuse som kan bestå for altid, fortæller Jette Larsen.

Hun er bankansat og har et lille økologisk landbrug, og for Jette Larsen er den bæredygtige bolig en naturlig forlængelse af den økologiske mad, som hun har spist i mange år.

- Mit ønske er at fuldende billedet. Og hvis man spiser økologisk nytter det ikke noget at bo med giftige materialer, siger Jette Larsen, som i næste uge flytter ind i sit nye hus med mand og plejebarn.

CATHRINE KIER

Kommunen har allerede udarbejdet en miljøhandleplan og har også gjort bæredygtighed til en del af Odenses vision. I visionspapiret står det sort på hvidt, at Odense i 2017 er "Danmarks mest bæredygtige by" – en by, hvor borgerne "passer på hinanden og miljøet". Det er en god vision, som der i den kommende tid også vil blive sat politisk handling bag, mener borgmesteren.

- Jeg er sikker på, at der under budgetforhandlingerne, som de politiske partier i byrådet tager hul på i morgen, vil komme nogle miljømæssige tiltag på banen, både i forhold til nybyggeri og renovering af vores institutioner.

MADS BRANDSEN